

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative
(evaluarea performanțelor judecătorilor și procurorilor)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (*evaluarea performanțelor judecătorilor și procurorilor*) a fost elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Necesitatea elaborării proiectului derivă din Conceptul privind evaluarea integrității judecătorilor și procurorilor, conform căruia colegiile din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii (în continuare - CSM) și Consiliului Superior al Procurorilor (în continuare – CSP), responsabile de evaluarea performanțelor, urmează a fi fortificate și capacitate cu pârgii și instrumente de lucru pentru a aplica pe intern mecanismul de verificare a integrității în raport cu judecătorii și procurorii care nu sunt subiecți ai procedurii de evaluare externă, reglementată de Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În partea ce ține de judecători, cadrul normativ aferent evaluării performanțelor și selecției acestora a fost adoptat prin Legea nr. 147/2023 privind evaluarea și selecția judecătorilor. Astfel, criteriile de evaluare a performanțelor judecătorilor au fost revizuite și reglementate la nivel de lege. Or, anterior, acestea erau stabilite prin regulament al CSM. Totodată, ponderea procentuală prevăzută de lege pentru criteriul „integritatea” s-a dovedit a fi una prea mică (30% din punctajul final al evaluării), în raport cu accentul care se pune pe verificarea integrității în procesul de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor.

În partea ce ține de procurori, modificările cadrului normativ efectuate prin Legea nr. 200/2023 pentru modificarea unor acte normative au vizat în mare parte modul de organizare și funcționare a colegiului responsabil de selecție și evaluare. Respectiv, la acea etapă, criteriile de evaluare și detaliile de procedură au fost reglementate și detaliate la nivel de regulament al CSP. Drept urmare, se impune necesitatea uniformizării cu mecanismul de evaluare al judecătorilor și consacrarea prevederilor legale corespunzătoare la nivel de lege.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Obiectivul general al proiectului constă în asigurarea continuității reformelor privind fortificarea performanțelor și integrității judecătorilor și procurorilor.

Urmare a promovării prezentului proiect vor fi atinse următoarele obiective specifice:

- ajustarea cadrului normativ pentru a asigura menținerea pe termen lung a nivelului înalt de integritate în aplicarea mecanismelor interne de evaluare ale organelor de auto-administrare, cât și pentru evaluarea tuturor judecătorilor și procurorilor, care nu sunt subiecți ai evaluării externe (conform legilor nr. 26/2022, nr. 65/2023, nr. 252/2023).

- remedierea diferențelor existente între prevederile Legii nr. 147/2023 privind evaluarea performanțelor judecătorilor și modificările efectuate în Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură prin Legea nr. 200/2023 pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare a performanțelor și răspundere disciplinară a procurorilor).

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

I. Subliniem că în nota informativă aferentă Legii nr. 252/2023, de asemenea, a fost accentuată necesitatea continuării procesului de evaluare a integrității judecătorilor și procurorilor de către colegiile din cadrul CSM/CSP, pentru a asigura **menținerea continuă a standardului înalt de integritate** în cadrul sistemului judecătoresc și al Procuraturii, inclusiv după finalizarea exercițiului de evaluare externă (care este excepțional, unic și limitat în timp).

Potrivit Legii nr. 147/2023, performanțele judecătorilor sunt evaluate în baza următoarelor criterii:

- competența profesională;
- competența organizatorică;
- integritatea.

Ponderea procentuală a acestor criterii, de asemenea, este stabilită în lege, după cum urmează: 50%, 20% și, respectiv, 30%.

Pentru a oferi criteriului „integritatea” o pondere mai mare, **se propune majorarea valorii procentuale a acestuia de la 30% la 40%**, din contul diminuării ponderii pentru criteriul „competența profesională” (de la 50% la 40%).

Modificarea ponderii criteriilor de evaluare a performanțelor se impune în contextul în care menținerea unui nivel înalt de integritate este o obligație pentru toți judecătorii și procurorii, nu doar pentru cei care sunt subiecți ai evaluării externe.

În context, se impune **o sincronizare a criteriilor de evaluare și a ponderii procentuale a acestora, aplicabile procurorilor**, în raport cu cele aplicabile judecătorilor. Referitor la indicatorii aferenți fiecărui criteriu, menționăm că aceștia vor fi dezvoltati în regulamentul CSP.

II. În partea ce ține de calificativele atribuite judecătorilor în procesul de evaluare, actualmente art. 19 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 147/2023 stabilește că „[î]n urma evaluării performanțelor judecătorului, Colegiul adoptă [...] hotărârea privind

susținerea evaluării performanțelor, fiind acordat unul dintre calificativele „insuficient”, „bine”, „foarte bine” sau „excelent” ”.

Astfel, ar rezulta că evaluarea performanțelor se consideră susținută chiar și de un judecător care a fost apreciat cu calificativul „*insuficient*”. Această abordare necesită a fi modificată, or, pentru asigurarea calității actului de justiție și respectării drepturilor omului, este imperios ca examinarea dosarelor să fie efectuată de judecători cu un înalt grad de profesionalism și integritate. O persoană care a fost apreciată cu calificativul „insuficient” nu corespunde acestor cerințe. Spre deosebire de judecători, în cazul procurorilor, calificativul minim pentru a promova evaluarea performanțelor este „bine”.

În scopul **uniformizării prevederilor privind calificativele atribuite în procesul de evaluare a performanțelor judecătorilor** cu cele prevăzute pentru procurori se propune modificarea art. 19 alin. (1) din Legea nr. 147/2023. Astfel, atât în cazul judecătorilor, cât și în cazul procurorilor, evaluarea ordinară/extraordinară a performanțelor se va considera promovată doar dacă se atribuie calificativele excelent, foarte bine, bine.

III. Proiectul propune mai multe intervenții la Legea nr. 3/2016, după cum urmează:

- Revizuirea și extinderea cazurilor în care un procuror poate fi evaluat extraordinar, fiind luate drept reper cazurile similare, stabilite pentru evaluarea extraordinară a judecătorilor (alin.(1) art. 30).

- Reglementarea la nivel de lege a subiecților, la solicitarea cărora poate fi inițiată evaluarea extraordinară (alin.(2) art. 30).

- Stabilirea obligației de a publica regulamentele CSP în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, or, actualmente acesta se publică doar pe pagina web a CSP. Astfel va fi sporită forța juridică a acestor documente, care, în esență, sunt acte normative (art. 29 alin. (4), art. 31¹ alin. (5²) și art. 70 alin (2)).

- Uniformizarea modului de desfășurare a activității procurorilor membri ai colegiilor din cadrul CSP și, anume, prin detașare (alin. (6¹), (11) și (11¹) din art. 83). Actualmente legea prevede că doar procurorii din cadrul Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor sunt detașați, pe când procurorii din cadrul Colegiului de disciplină și etică nu sunt detașați, activând cu volum de muncă redus. Modificarea derivă din faptul că activitatea în cadrul Colegiului de disciplină și etică necesită implicare plenară și independență deplină în exercitarea atribuțiilor. Examinarea cauzelor disciplinare și argumentarea hotărârilor adoptate sunt atribuții complexe, care presupun cunoștințe juridice specifice, timp și implicare constantă, motiv pentru care statutul acestora ar trebui să fie echivalat cu cel al altor structuri de evaluare și control. În prezent, norma legală prevede reducerea volumului de lucru al membrilor procurori ai Colegiului de disciplină și etică cu 50%, conform art. 83 alin. (11) din Legea nr. 3/2016, însă aceasta nu elimină posibilele conflicte de interese și nici presiunile ierarhice la care procurorii din cadrul Colegiului pot fi expuși în exercitarea

mandatului lor. Or, având în vedere că membrii procurori ai Colegiului își păstrează statutul de procurori activi, aceștia rămân subordonați la diferite niveluri ierarhice sau în relații colegiale cu procurorii ale căror dosare disciplinare sunt examinate, ceea ce poate afecta independența procesului decizional și obiectivitatea soluțiilor adoptate. Modificarea propusă va permite o concentrare deplină asupra atribuțiilor specifice, fără influențe externe care ar putea afecta calitatea procesului disciplinar și consistența hotărârilor adoptate.

- Stabilirea expresă în dispozițiile tranzitorii (alin. (3) Art. IV) a faptului detașării procurorilor membri ai Colegiului de disciplină și etică, începând cu data intrării în vigoare a legii. Această prevede va contribui la sporirea eficienței colegiului respectiv.

- Revizuirea garanțiilor membrilor-procurori detașați și, anume, reglementarea dreptului acestora de a reveni la încheierea mandatului în funcțiile din care au fost detașați, pentru a asigura stabilitate profesională și a preveni eventualele incertitudini legate de reintegrarea acestora în sistem (alin. (7) art. 54).

III. Alte aspecte ce au drept scop uniformizarea prevederilor:

- Concretizarea referitor la ambele profesii juridice a faptului că prima evaluare a performanțelor are loc după 1 an de activitate (art. 29¹ alin. (1) din Legea nr. 3/2016 și art. 6 alin. (1) din Legea nr. 147/2023). În context, menționăm că potrivit **art. 10 alin. (2) lit. f) din Legea bugetului de stat pentru anul 2025**, a fost stabilită valoarea de referință de 4300 de lei pentru „ *judecătorii și procurorii care nu sunt subiecți ai evaluării externe, dar care au promovat evaluarea efectuată de Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor sau, după caz, de Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor*”. Astfel, scopul acestei completări legale este de a asigura uniformizarea în etape a salarizării și respectiv, posibilități egale pentru toți judecătorii din judecătorii și procurorii din procuraturi, inclusiv persoanele nou-numite în funcțiile de judecător și procuror.

- Expunerea în redacție nouă a art. 8 alin. (3) din Legea nr. 147/2023, care stabilește subiecții cu drept de a iniția evaluarea extraordinară a performanțelor, pentru a uniformiza prevederile cu cele propuse pentru procurori, precum și pentru a garanta că deciziile respective se vor lua prin vot în cadrul Colegiului sau CSM.

- Reglementarea dreptului Colegiilor de selecție și evaluare a judecătorilor/procurorilor de a accesa gratuit, în regim de timp real, diverse sisteme informaționale și de a solicita informația necesară pentru exercitarea mandatului de la alte persoane fizice/juridice. Aceste aspecte sunt importante pentru o apreciere corectă, deplină și obiectivă a întrunirii criteriului integrității de către judecătorii/procurorii evaluați (art. 13 alin. (3) din Legea nr. 147/2023 și art. 87 alin. (3) din Legea nr. 3/2016).

- În context, se propune și reglementarea faptului că neprezentarea în termenul stabilit a informațiilor solicitate de către Colegiu sau Secretariatul CSM/CSP se sancționează potrivit legii. Notăm că norma la care se face trimitere este art. 71

[Încălcarea legislației privind accesul la informație și cu privire la petiționare] din Codul contravențional nr. 218/2008.

- Extinderea termenului de contestare la CSP a hotărârilor colegiilor din cadrul acestuia, de la 5 la 15 zile lucrătoare, și stabilirea unui termen similar de contestare a hotărârilor Colegiului de selecție și evaluare a performanțelor judecătorilor (art. 85 alin.(3) din Legea nr. 3/2016 și art. 20 din Legea nr. 147/2023).

- Reformularea art. 6 alin. (5) din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, pentru a exclude neconcordanțele cu Legea nr. 64/2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție.

- Consacrarea în dispoziții finale a stabilirii priorităților în procesul de evaluare ordinară/extraordinară a performanțelor judecătorilor și procurorilor. Evaluarea externă a integrității etice și financiare realizată conform Legii nr. 252/2023, Legii nr. 65/2023, Legii nr.26/2023 nu exclude evaluarea ordinară/extraordinară a performanțelor actorilor din justiție.

În contextul exercițiului de vetting care se aplică la o parte din judecători și procurori, subiecții fiind expres prevăzuți de legile sus-menționate, (cei din instanțele superioare, procuraturile specializate etc), odată cu alegerea noilor membri ai colegiilor din cadrul CSM/ CSP, din cei care au promovat exercițiul de evaluare externă, se propune prioritatea la evaluarea performanțelor de către noile colegii formate să aparțină procurorilor și judecătorilor care nu sunt subiecți ai legilor menționate. Or acest fapt este important, în contextul finalizării mecanismului de evaluare pe verticală a sistemului judecătoresc și cel al procuraturii, dar și în contextul prevederilor legale operate la Legea bugetului pentru anul 2025. Judecătorii și procurorii care sunt subiecți ai Legii nr. 252/2023, Legii nr. 65/2023, Legii nr. 26/2023 după promovarea exercițiului de vetting, vor fi supuși ulterior evaluării ordinare a performanțelor, în ordinea stabilită în planurile de evaluare aprobate de CSM/CSP.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Conform prevederilor actuale ale art. 83 alin. (6¹) din *Legea nr. 3/2016*, „[m]embrii Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor se detașează pe durata exercitării mandatului de membru al acestuia”, iar procurorii membri ai Colegiului de disciplină și etică nu sunt detașați, ci „beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte (1/10) din salariul președintelui Consiliului Superior al Procurorilor, dar nu mai mult decât pentru 4 ședințe pe lună.” (art. 83 alin. (11¹)).

Proiectul propune uniformizarea regimului de lucru al procurorilor din cadrul ambelor colegii ale CSP. Astfel, cei 4 procurori membri ai Colegiului de disciplină și etică urmează a fi detașați pentru perioada exercitării mandatului. Argumentele aferente acesei modificări sunt prezentate în rubricile anterioare ale prezentei note de fundamentare.

Precizăm că potrivit art. 54 alin. (5) din Legea nr. 3/2016 „dacă salariul prevăzut pentru funcția în care procurorul se delegea ori se detașează este inferior celui de care acesta beneficia în funcția anterioară, se va păstra salariul funcției de bază”. Drept urmare, cuantumul remunerării pentru cei 4 procurori membri ai colegiului vizat urmează a fi modificat, reieșind din salariile funcțiilor de bază ale acestora.

În context, bugetul CSP pentru anul 2025 urmează a fi ajustat în procesul de rectificare bugetară în partea ce ține de mijloacele financiare necesare pentru remunerarea membrilor acestui colegiu.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Nu este aplicabil.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la compartimentul *Transparența decizională*, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect, care poate fi

accesat la linkul: <https://www.justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-proiectului-legii-pentru-modificarea-unor-4>.

Un anunț similar a fost plasat și pe platforma www.particip.gov.md.

Au prezentat avizele și recomandările: Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor, Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție, A.O. „Centrul de Resurse Juridice din Moldova”.

Au susținut proiectul fără obiecții și propuneri: Cancelaria de Stat.

Nu a prezentat avizul: Ministerul Finanțelor.

La data de 18 și 20 februarie a.c. au fost organizate **două ședințe de consultare publică a proiectului**, cu participarea subiecților interesați, fiind analizate propunerile acestora care au fost prezentate în avize și recomandări.

În procesul de **avizare repetată au prezentat propuneri:** Consiliul Superior al Magistraturii și Ministerul Finanțelor, care a susținut proiectul fără obiecții și a recomandat înaintarea de către CSP a propunerilor de redistribuire a mijloacelor financiare planificate pentru achitarea indemnizațiilor membrilor Colegiului de disciplină și etică către articolul cheltuieli de personal urmare a modificărilor propuse.

A susținut proiectul fără obiecții și propuneri suplimentare: Procuratura Generală
Nu au prezentat avizele: Consiliul Superior al Procurorilor.

7. Concluziile expertizelor

Prin scrisoarea nr. 03/195 din 24 februarie 2025 proiectul legii a fost transmis Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În urma efectuării expertizei anticorupție, s-a constatat:

- respectarea prevederilor legale cu privire la transparența în procesul decizional;
- scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului;
- proiectul promovează interesul public privind perfecționarea cadrului normativ existent în ceea ce privește procesul de elaborare și promovare a proiectelor de acte normative;
- argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului;
- textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis;
- prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului.

Recomandările Centrului Național Anticorupție au fost incluse în *Sinteză*, fiind acceptate.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea proiectului de hotărâre va impune modificarea ulterioară a regulamentelor aprobate de CSP referitoare la evaluarea performanțelor procurorilor,

precum și a regulamentului similar al CSM referitor la evaluarea performanțelor judecătorilor.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru a asigura implementarea promptă a proiectului de lege, este necesar ca acesta să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, or, colegiile nou constituite din cadrul CSM și CSP trebuie să demareze procedurile de evaluare a performanțelor judecătorilor și procurorilor conform noilor prevederi.

În contextul modificării modului de desfășurare a activității membrilor-procurori din Colegiul de disciplină și etică, în procesul de rectificare bugetară CSP urmează să înainteze propunerile de redistribuire a mijloacelor financiare corespunzătoare.

Secretar de stat

Stanislav COPETCHI